

PHILOLOGICAL SCIENCES**НАВЧАЛЬНІ ФОРУМИ ЯК ОНЛАЙН ПРАКТИКА
ВИВЧЕННЯ УКРАЇНСЬКОЇ МОВИ ЯК ІНОЗЕМНОЇ**Яна Білик¹DOI: <https://doi.org/10.30525/978-9934-26-126-8-31>

У системі викладання іноземної мови, зокрема української мови іноземним студентам останнім часом з'являється все більше різновидів методів і форм дистанційного навчання із застосуванням нових інформаційних технологій. Вони є не тільки окремими технічними засобами або системою обміну й передачі інформації, за допомогою яких здійснюється навчальний процес, а й цілісною системою методів навчання, спрямованих на розвиток комунікативних компетенцій й навичок розмовної мови здобувачів вищої освіти. Інтеграція та інтернаціоналізація різних сфер життєдіяльності підвищують вимоги до якості викладання української мови як іноземної в немовних вишах.

Під час навчання мови необхідно враховувати її особливості. Оскільки специфікою оволодіння мовою є її подвійність (з одного боку, вивчення лінгвістичної структури, з іншого – розвиток мовлення), постає питання про пошук оптимальних методів навчання з урахуванням психологічних факторів розвитку мови й свідомого оволодіння лінгвістичними структурами [1]. У зв'язку з тим, що мова є засобом комунікації, спілкування, а мовлення – способом цієї комунікації [3, с. 220], то оволодіння цими комунікативними засобами можливе тільки за умов створення комунікативних проблемних навчальних ситуацій.

Варто відзначити, що використання різних електронних джерел викликає інтерес у студентів, підвищує їх мотивацію до навчання. Однак, їх використання в навчальному процесі різне: від повного дистанційного навчання до часткового використання на практичних заняттях / лекціях / семінарах.

Застосування новітніх SMART-технологій (вебінарів, блогів, твітерів, відео- й аудіопрограм в асинхронному та онлайн режимах) в процесі навчання мови дозволяє моделювати навчальні ситуації, тим самим доповнюючи традиційні методи навчання; допомогти формуванню комунікативного ядра, підвищити мотивацію студентів до навчання, розкриваючи, таким чином, їх творчий та інтелектуальний потенціал.

¹ Вінницький національний медичний університет імені М.І. Пирогова, Україна

Ефективне володіння мовою передбачає, насамперед, уміння самостійно працювати над вивченням мови, підтримувати й постійно поповнювати свої знання, удосконалювати вміння, розвивати комунікативну та інформаційну культуру.

Аналогічно з інформатизацією суспільства можна говорити про віртуалізацію професійної комунікації в просторі Інтернету; система навчання студентів немовних вишів професійного міжкультурного спілкування повинна бути орієнтована на комп'ютерне (електронне, віртуальне) середовище міжкультурної комунікації фахівців [2, с. 51].

Викладачі всіх країн світу все краще усвідомлюють переваги, які дає вміле використання сучасних ІКТ у сфері освіти. ІКТ допомагають вирішувати такі проблеми: вдосконалення процесів навчання, підвищення освітніх результатів і мотивації, спілкування в мережі й виконання спільних проєктів, вдосконалення організації та управління освітнім процесом. І це не дивно, оскільки можливості, які надають ІКТ для розвитку інноваційної економіки й сучасного суспільства, стали доступними й для освітнього процесу [4, с. 15].

Перед викладачами завжди постає проблема – організувати навчальну діяльність студента таким чином, щоб забезпечити найбільшу мотивацію навчання. Виконуючи колективні завдання, студенти зосереджують свою увагу не на формі висловлювання, а на змісті. При цьому важлива мета спільної діяльності – дізнатися про нову інформацію, зафіксувати, оцінити її, зіставити різні точки зору, спільно обговорити проблемні завдання, узяти участь у дискусії. У процесі виконання інтерактивних завдань студенти виявляють самостійність і творчість, а не є пасивними виконавцями мовленнєвих дій. Адже інтерактивні форми навчання дозволяють моделювати подібні ситуації.

Як відомо, навчання мови – це навчання письму, читання, аудіювання та говоріння. І саме навчити говорити є однією з найважчих завдань.

Усе більший інтерес у викладачів викликає робота з навчальними форумами, оскільки форум призначений для обговорення тем нерідною / іноземною мовою, чудово підходить для ведення дискусії. Він реально розвиває мовленнєві навички студентів, активізує використання ними лексики мови спеціальності.

Зауважимо, що успішність комунікації залежить: від наявності бажання вступити в контакт, тобто реалізувати мовленнєвий намір, який виник, що дозволяє встановити взаєморозуміння з іншими людьми; від ступеня володіння структурно-системними утвореннями на різних рівнях мови й від уміння використовувати їх у відповідних ситуаціях спілкування; від володіння набором формул, які організують і

письмове, і усне мовлення, необхідних для здійснення вербальних процедур.

Серед перерахованих умов інтерес викликають *ситуації*, що пояснюються не тільки їх загальновідомим практичним призначенням (сприяти виникненню необхідності й мотиву висловлювання, допомагати висуненню припущень і гіпотез), але і властивістю активізувати розумову діяльність, наближати навчальний процес до природного спілкування.

Тому викладачеві необхідно створити комунікативні ситуації спілкування й ввести в мовлення набуті мовні кліше, складати різні формати письма, сформувані здатність отримувати й обробляти інформацію з прочитаного, підготувати іноземних студентів до ведення дискусії іноземною для них мовою.

Отже, вивчивши програмні теми в аудиторії, викладач вибирає тему для організації самостійної роботи студентів у форумі. Це можуть бути найрізноманітніші тематики мови спеціальності.

Викладач визначає термін, протягом якого студенти повинні взяти участь в дискусії запропонованої теми. Відповіді студентів не повинні повторюватися. Завдання полягає в тому, щоб побудувати грамотне висловлювання. Уміння побудувати висловлювання, звичайно, залежить від рівня групи, або рівня знань окремого студента. Критерієм оцінки є чіткість, грамотність і повнота відповіді, її відповідність заданій темі.

Відповіді студентів сильних груп, або сильних студентів з групи найбільш повно виражають сутність дискусії як публічного обговорення проблеми. У слабших групах дискусія ще не окреслена в смисловому розумінні, відбувається процес розвитку навичок ведення дискусії іноземною для них мовою. Під час навчання це стимулює студентів активно використовувати свій словниковий запас, розвиває навички мовлення українською мовою

Смисл самостійної роботи студентів полягає в тому, що вони мають можливість підготувати відповідь, використовуючи можливості Інтернету, перевірити структуру й правопис речень, слів, а викладач може виправити їх, використовуючи різні функції: підкреслити, виділити мовленнєві помилки в тексті, змінити порядок слів у реченні тощо. Викладач може також повернути студентів до наявних, або опрацьовуваних матеріалів, а також звернути на них увагу на заняттях в аудиторії.

Під час роботи у форумі серед студентів чітко формується компетенція писемного мовлення українською мовою. Здобувачі вищої освіти можуть використовувати більш розгорнуті, складні конструкції, які згодом перенесли б в реальне мовлення, маючи можливість

максимально грамотно все оформити. Також під час спілкування за допомогою форуму знімається психологічний бар'єр, іноземні студенти не так бояться нерідної для них мови. Інакше кажучи, форум як асинхронний інструмент спілкування, дозволяє вести змістовну бесіду без часового обмеження, як на занятті. Під час роботи у формі в системі online у студентів підвищується мотивація до вивчення української мови як іноземної, тим самим вони підвищують свою творчу самореалізацію, формують міжкультурну комунікацію. Під час навчання нової мови це стимулює студентів активно використовувати свій словниковий запас, розвиває навички мовлення іноземною для них мовою.

Основна функція форуму – розвивати навички ведення дискусії українською мовою як іноземною.

Отже, незважаючи на незвичайність, яка здається, на перший погляд, форуми, на нашу думку, можуть успішно застосовуватися для вивчення української мови як іноземної або будь-якої іноземної мови.

References:

1. Mosienko L. V. (2018) Lektzii TED kak faktor povysheniya kommunikativnoi motivatsii v izuchenii inostrannogo yazyka [TED lectures as a factor in improving communicative motivation in learning a foreign language]. *Sovremennye problemy nauki i obrazovaniya* (electronic journal), no. 5. Retrieved from: <http://www.science-education.ru/ru/article/view?id=28019> (accessed 19 September 2021).
2. Pisarenko V. I. (2004) Ponyatie audiovizual'nykh tekhnologii obucheniya i ikh rol' v uchebnom protsesse [The concept of audiovisual learning technologies and their role in the educational process]. *Intellektual'nye sistemy. Problemy vysshego obrazovaniya: Trudy mezhdunarodnoi konferentsii (Russia, Moscow, 2004)*, Moscow: Fizmatlit, pp. 433–442.
3. Poltavets Yu. N. Trutnev A. Yu. (2017) Komp'yuternye tekhnologii v protsesse obucheniya inostrannomu yazyku [Computer technologies in the process of learning a foreign language]. *Obrazovanie i pedagogicheskie nauki v XXI veke: aktual'nye voprosy, dostizheniya i innovatsii: Sbornik statei pobeditelei Mezhdunarodnoi nauchno-prakticheskoi konferentsii (Russia, Moscow)* (eds. Gulyaev G.Yu.). Moscow, pp. 219–224.
4. Trutnev A. Yu. (2016) Informatsionnye tekhnologii pri obuchenii inostrannomu yazyku v universitete: Monografiya [Information technology in teaching a foreign language at the university: monograph]. Saarbrücken: LAP LAMBERT Academic Publishing. (in Russian)